

Sygn. akt I CSK 414/20

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko P. S.A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 1 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 23 października 2019 r., sygn. akt V ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Pozwem z 28 kwietnia 2017 r. A. P. wniósł o zasądzenie od P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 325.620,24 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Wyrokiem z 11 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo.

Wyrokiem z 23 października 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda.

W skardze kasacyjnej powód, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, sprowadzające się do odpowiedzi na pytania: 1. Czy art. 805 k.c. w zw. z art. 829 § 2 k.c. winien być rozumiany w ten sposób, iż wymaga by świadczenie ubezpieczyciela (suma ubezpieczeniowa) była ściśle określona, tj. wyrażona kwotowo? A jeśli nie, i zdaniem Sądu Najwyższego, art. 805 k.c. w zw. z art. 829 § 2 k.c. winien być rozumiany w ten sposób, iż zezwala na to by świadczenie ubezpieczyciela (suma ubezpieczeniowa) było określane w oparciu o mechanizm ustalania tego świadczenia to: 2. Czy art. 805 k.c. w zw. z art. 829 § 2 k.c. należy rozumieć w ten sposób, iż wymaga by taki sposób ustalania był wskazany w umowie lub OWU?; 3. Czy art. 805 k.c. w zw. z art. 829 § 2 k.c. w zw. z art. 353 § 1 k.c. winien być rozumiany w ten sposób, iż zezwala na określenie wysokości świadczenia pieniężnego ubezpieczyciela (sumy ubezpieczeniowej) poprzez odniesienie się do wartości jednostek uczestnictwa w przypadku, gdy sposób ustalania wartości powyższych jednostek uczestnictwa nie wynika z umowy, OWU, a sam mechanizm ustalania wartości tych jednostek pozwala ubezpieczycielowi na arbitralne wskazanie tych wartości?; 4. Czy art. 805 k.c. w zw. z art. 58 k.c. należy rozumieć w ten sposób, iż ryzyko ubezpieczyciela może mieć jedynie charakter iluzoryczny, czy też takie ukształtowanie relacji między świadczeniami obu stron, w przypadku, gdy to ryzyko jest iluzoryczne jest niezgodne z celem umowy ubezpieczenia?

W ocenie powoda skarga jest oczywiście uzasadniona. Oczywistość ta wyraża się rażącym naruszeniem prawa materialnego wskazanego w zarzutach i uzasadnieniu skargi. Wykładnia dokonana przez Sąd Apelacyjny jest sprzeczna z ukształtowaną (choć nową) linią orzecniczą sądów powszechnych, dotyczących sposobu określania świadczenia ubezpieczyciela.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego

wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego, nie powinno być uzasadniane rozbieżnościami w orzecznictwie sądów, ponieważ przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. nie są tożsame.

Powołanie się na przesłankę w postaci oczywistej zasadności skargi jest wyłączone, gdy skarżący jednocześnie twierdzi, że wykładnia przepisów, które stanowiły podstawę kwestionowanego orzeczenia, implikuje wiele istotnych zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Stan taki koliduje bowiem jednoznacznie z twierdzeniem o oczywistej, widocznej już *prima vista* i bez potrzeby głębszych dociekań, wadliwości kwestionowanego rozstrzygnięcia, która jest założeniem przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, niepubl., z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl., i z 18 października 2016 r., I UK 466/15, niepubl.).

Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania, doszukiwanie się argumentacji mającej wykazać istnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązuje brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw